

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра духових та ударних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної
програми, доцент


Я. ОЛЕКСІВ

” 25 ” червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових
інструментів, доцент


Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

” 25 ” червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор


М. КУШНІР



” 25 ” червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Валторна»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.4.1)
Загальний обсяг	24 кредити ЄКТС (720 годин)
Форма підсумкового контролю	Атестаційний екзамен
Термін викладання	1-8 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент» для профілізації «ВАЛТОРНА» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

БАЗІВ Назар Ярославович старший викладач кафедри духових та ударних інструментів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри духових та ударних інструментів

від ”_16_”_червня__2021 р., протокол № __6__.

Завідувач кафедри духових та ударних інструментів, доктор
мистецтвознавства, професор
А. Я. Карп'як

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих музикантів-виконавців, що володіють специфікою гри на валторні, фахівців освітнього ступеня «Бакалавр музичного мистецтва».

Основним завданням дисципліни є навчання студентів особливостям гри на валторні та професійному застосуванню набутих ними знань і навичок у майбутній фаховій педагогічній і виконавській діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН

ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1.Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово

ЗК2.Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4.Здатність до розв'язання проблем.

ЗК5.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7.Здатність до критики та самокритики.

ЗК8.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9.Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

ЗК10.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13.Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК14.Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК16.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК17.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у

розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1.Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК2.Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виконавській діяльності.

СК3.Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК4.Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК5.Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК6.Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7.Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК8.Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК9.Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК10.Здатність оперувати професійною термінологією.

СК11.Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК12.Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК13.Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК15.Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК16.Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК17.Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Самостійна робота
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
			лекційні		індивідуальні	практичні		
I		6	180	60		60	120	
	1	3	90	30		30	60	
	2	3	90	30		30	60	
II		6	180	60		60	120	
	3	3	90	30		30	60	
	4	3	90	30		30	60	
III		6	180	60		60	120	
	5	3	90	30		30	60	
	6	3	90	30		30	60	
IV		6	180	60		60	120	
	7	3	90	30		30	60	
	8	3	90	30		30	60	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Індивідуальні заняття

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Адаптивний			
1	Тема 1	Інструктивно-позиційний матеріал: гами, тризвуки, септакорди, вправи, етюди /два з 5-6 вивчених/	8
2	Тема 2	Твір середньої або частина великої форми.	14
3	Тема 3	Один або два твори малої форми	8
Разом			30
2 семестр			
Змістовий модуль 2. Опорний			
4	Тема 4	Читання з аркуша	4

5	Тема 5	Циклічний твір великої форми (бажано композитора XVIII ст.)	16
6	Тема 6	Два твори малої форми	10
Разом			30
3 семестр			
Змістовий модуль 3. Конкурсний			
7	Тема 7	Знайомство з обсягом та складністю обов'язкових конкурсних композицій	4
8	Тема 8	Твір циклічної форми	14
9	Тема 9	Твір середньої або малої форми	6
10	Тема 10	Твір малої форми	6
Разом			30
4 семестр			
Змістовий модуль 4. Концертний			
11	Тема 11	Поповнення та збереження в репертуарі студента знакових фахових композицій	4
12	Тема 12	Три частини великої форми	16
13	Тема 13	Твір середньої або малої форми (українського композитора)	5
14	Тема 14	Твір малої форми	5
Разом			30
5 семестр			
Змістовий модуль 5. Експериментальний			
15	Тема 15	Знайомство та освоєння сучасної виконавської техніки	6
16	Тема 16	Циклічний твір великої форми	16
17	Тема 17	Твір середньої форми (бажано французького композитора XIX-XX ст.)	8
Разом			30
6 семестр			
Змістовий модуль 6. Інтелектуальний			
18	Тема 18	Камерна композиція великої форми	16
19	Тема 19	Твір середньої або малої форми композитора XX-XXI ст.	8
20	Тема 20	Твір малої форми українського композитора.	6
Разом			30
7 семестр			
Змістовий модуль 5. Кваліфікаційний			
21	Тема 21	Оркестрові труднощі	6
22	Тема 22	Циклічний твір великої форми (не повністю)	16
23	Тема 23	Твір середньої або малої форми українського композитора	8
Разом			30
8 семестр			

Змістовий модуль 6. Дипломний

24	Тема 24	Циклічний твір великої форми (повністю)	16
25	Тема 25	Віртуозний твір малої форми.	6
26	Тема 26	Твір середньої або малої форми українського композитора (повтор)	4
27	Тема 27	Сценічні виступи	4
Разом			30
Всього годин			240

Самостійна робота

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Адаптивний			
1	Тема 1-3	Опанування позиційно-інструктивним матеріалом та художніми творами	50
2		Підготовка до підсумкового контролю	10
2 семестр			
Змістовий модуль 2. Опорний			
3	Тема 4-6	Розвиток швидкісної техніки читання з аркушу, прийомів та манери виконання творів класичної доби	50
4		Підготовка до підсумкового контролю	10
3 семестр			
Змістовий модуль 3. Конкурсний			
5	Тема 7-10	Знайомство та вивчення зразків з конкурсного репертуару	50
6		Підготовка до підсумкового контролю	10
4 семестр			
Змістовий модуль 4. Концертний			
7	Тема 11-14	Підготовка до виконання концертної програми	50
8		Підготовка до підсумкового контролю	10
5 семестр			
Змістовий модуль 5. Експериментальний			
9	Тема 15-17	Опанування базовими навичками виконання сучасного репертуару	50
10		Підготовка до підсумкового контролю	10
6 семестр			
Змістовий модуль 6. Інтелектуальний			
11	Тема 18-20	Розвиток вміння виконувати масштабні ансамблеві композиції за участі фортепіано	50
12		Підготовка до підсумкового контролю	10

7 семестр			
Змістовий модуль 7. Кваліфікаційний			
13	Тема 21-23	Ознайомлення з найважливішими прикладами сольних фрагментів флейти у музичних шедеврах. Початок праці над дипломною програмою	50
14	Підготовка до підсумкового контролю		10
8 семестр			
Змістовий модуль 8. Дипломний			
15	Тема 24-26	Розвиток тривалої витримки виконавського апарата, завершення праці над дипломною програмою	50
16	Підготовка до підсумкового контролю		10
Всього годин			480

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під "суб'єктивним", в даному випадку, розуміється обдарованість виконавця. Під "об'єктивним" – його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Базове поняття критерію оцінки – це "художнє враження", яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Відмінно А (90-100)– найвище художнє враження.

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання). Володіння звуком належної якості, динамікою, виявлення належного розуміння особливостей стилістики виконуваних творів, відсутність порушень у фразуванні.

Високий ступінь технічної майстерності: блискуча віртуозність, володіння звуковою палітрою, впевнене виконання напам'ять. Володіння правильною технологією виконавського процесу, штриховою технікою, технікою звукоутворення та артикуляцією

Досконале виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення). Виявлення артистизму, виразовості, дотримання норм сценічної поведінки;

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Висока працездатність.

Добре В (82-89), С (74-81) – добре художнє враження.

Добрий ступінь обдарованості: музикальність, артистизм, виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Добрий ступінь володіння технічними ресурсами, володіння різноманітною звучністю.

Добре виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Добра працездатність.

Задовільно D (64-73), E (60-63) – посереднє художнє враження.

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Задовільне виконання програми: середній рівень складності, зрілості інтерпретації, розуміння стилю та жанру, недостатнє професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Середня працездатність.

Незадовільно FX (35-59) – незадовільне художнє враження
(з можливістю повторного складання екзамену або заліку)

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова або недостатня стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Незадовільне виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, непрофесійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Низька працездатність.

Незадовільно F (0-34) – незадовільне художнє враження
(з обов'язковим повторним вивченням матеріалу екзамену або заліку)

Низький ступінь обдарованості. Відсутність музикальності, артистизму, недостатня стабільність виконання. Низьке володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Низький рівень виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, відсутність виконавського мислення.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Якустіді І.В. Методика навчання гри на валторні Київ: Музична Україна 1977. 78с.
2. Бондарчук В.І. Методика навчання гри на валторні Київ: Музична Україна 2003. 164с.
3. Чиріков Є. Методичні засади дослідження валторнового мистецтва /Євген Чиріков//XIX Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» Київ: Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра 9-11 січня 2011р. С.204-206
4. The art of Brass playing by Philip Farkas. Wind Music INC.Box 66 Bloomington,Indiana.
5. Пилипчак В. Школа гри на валторні. Навчально-методичний посібник. Київ «Імідж-Принт» 2008р.
6. Louis Dufrasne edited by Thomas Bacon Dufrasne Routine for Horn in F. B569 San Antonio,Texas 78292
7. Martin Schmid Blechblasernoten.Horn Schulen.online kaufen (martin-schmid-blechblasernoten.de).
8. Stefan Kierek,Cwiczenia Na Rog Na Dzwiekach Naturalnych (pwm.com.pl)

ПРОПОНОВАНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК*

* **Примітка:** Розподіл творів по курсах навчання та семестрах може бути зміненою в залежності від методичного бачення викладача та загального рівня підготовки кожного окремо взятого студента. Список методичного матеріалу є практично-орієнтовним і далеко не вичерпним.

Основний

1 курс (I – II семестри)

В.А.Моцарт концерт ре-мажор №1; №3 Концертне рондо

К.Матіс концерти: 1,2,3,4.

Л.В.Бетовен Соната

Ф.Шкroup Концерт

Л.Керубіні Концерт для валторни

К.Сен Санс Концертна п'еса

Е. Шабріє Ларгетто для валторни з оркестром

Й.Гайдн концерт для валторни з оркестром (1) Ре мажор

ХРЕСТОМАТІЇ:

А.Янкилевич Хрестоматія

Й.С.Бах Арія

К.Глюк Мелодія

К.СенСанс Лебідь

Е.Гріг Пісня Сольвейг

Й.С.Бах Сициліана 2-ї сонати для флейти і ф-но(переклад)

Б.Марчелло Адажіо

К.Дебюссі Місячне сяйво

Ф.Шуберт Серенада; Аве Марія

Р.Шуман Вечірня пісня

А.Вівальді Адажіо

А.Страделла Арія

ЕТЮДИ:

В.Буяновський 1-й зошит

І.Якустіді етюд.

2 курс (III – IV семестри)

В.А.Моцарт Концерт (3) Мі-бемоль мажор.К.447

Концерт(2) Мі-бемоль мажор К.417

Ф.Штраус «Інтродукція, тема варіації»

Концерт

Л.В. Бетовен соната

Й.Гайдн концерт №2

К.Матіс концерти 1,2,3,4.

В.Штіх-Пунто Концерти
В.Гомаляка Концерт
Л.Колодуб Концерт
К.Сен Санс Концертна п'еса
А.Розетті Концер es-dur.
Концерт e-dur
К.Сен-Санс Концертна п'еса
П'еси з збірників (за перший курс)
ЕТЮДИ:
В.Буяновський 1-й зошит
Й.Брамс Етюд для валторни
Н.Дульський Оркестрові труднощі 1 зошит

3 курс (V – VI семестри)

Р.Штраус концерт (1) мі-бемоль мажор
В.А.Моцарт Концерт №2 №4 es-dur
Й.Гайдн концерти №1D-dur(1 частина) №2 (увесь)
В.Гомоляка концерт
Ж.Віньєрі Соната
(Сонати:А.Созанський К.Леру Ф.Ріса)
Ф.Розетті концерти(es-dur,e-dur)
Р.Шуман Адажіо і Алєгро
П.Дюк Віланелла
Г,Телеман Концерт
П'еси:
Е.Дубовський Балада
А.Страделло Арія
О.Зноско-Боровський Поема-Ноктюрн
ЕТЮДИ:
В.Буяновський Хрестоматія 2-й зошит
Мюллер 34 етуди
Н.Дульський Оркестрові труднощі 2 зошит

4 курс (VII – VIII семестри)

А.Гедіке Концерт
Р.Штраус концерт(1) es-dur
Р.Штраус концерт (2) es-du
Д.Россіні Інтродукція тема з варіаціями
К.М.ф Вебер Концертіно
Г.Ф.Телеман Концерт d-dur

К.Фьорстер Концерт es-dur
Ж.Віньєрі Соната (див.3-й курс)
П.Хіндеміт Соната
П'єси:
Е.Бозза «В лісі» «У горах»
Т.Альбіноні Адажіо
Л.Колодуб Елегія
Г.Цицалюк Елегія
Б.Лятошинський Мелодія
А.Вівальді Адажіо

Допоміжний (етюди, вправи ансамблі)

В.Буяновський Етюди для валторти том 3
Ж.Галле 12 віртуозних етюдів для валторни(упорядник В.Буяновський)
В.Л.Мітелло Характерні етюди
Е.Дульський оркестрові труднощі 3-й зошит
Compiled and Edited by Arthur Laber 2018
C.Th Henning instruktive duos 2019
Й.Гайдн Концерт для двох валторн.
Л.В.Бетовен Секстет (переклад для двох валторн і фор тепіано)
Р.Шуман Концерт штюк
В.Полех Ансамблі для валторни
Андреа Габріеллі Інструментальні ансамблі
В.І.Бондарчук ансамблі для валторни (методичний збірник Одеса 2006р)
Lowell E. Shaw Bipperies Duets- Fripperi style

Перелік творів українських композиторів рекомендованих для вивчення:

В.Пилипчак Монолог для валторни і камерного ансамблю
Л.Колодуб Концерт
В.Губа Рапсодія
Ю. Іщенко Билина
Ю.Іщенко Соната
С.Василенко концерт
Л.Дума Камерний концерт
Є Станкович Шоста камерна симфонія (Концерт для валторни з оркестром)
О.Зносько-Боровський Поема. Ноктюрн Концерт.

